

Forfatter: Bergsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra FRA DEN GAMLE FABRIK

Citation: Bergsøe, Vilhelm: "Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II", i Bergsøe, Vilhelm: *Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II*, 1905-, s. 40. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-bergsøe02-shoot-idm140504745824096/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter, 1-7 - Bind II

meren om den enlig brændende Lampe. Nu, da jeg er bleven saa gammel, kan jeg vel nok tilstaa, hvad jeg hin Aften næppe vilde bekende for mig selv — det var Navnet, det søde, fortryllende Navn Johanna!

Der gives en Slags Forelskelser, dybe og inderlige som Barnets Tro, Forelskelser, som de kloge ældre trækker paa Skuldrene ad og smiler til, Forelskelser som man senere ikke rigtig vil tage sin Hat af for, men som man dog engang i Tiden vemodig vender tilbage til, naar man har prøvet alt det andet og fundet, at det er hult. Den første, inderlige Barndomskærlighed, hvor stærk, hvor rig, hvor skøn er den ikke? Stærk, fordi den er den første; rig, fordi den er saa fattig paa Egoisme, og skøn, fordi den endnu er en Psyche, der ikke har vækket den slumrende Amor. Lykkelige de, hvis Kærlighed oprindeligt ligger gemt i disse Dages lysende Minder!

Ovre paa den anden Side af Gaden boede den skønne Johanna — „Hørkræmmerens Hanne“, som Jomfru Mortensen til min usigelige Forbitrelse kaldte hende. Naar Bekendtskabet først blev gjort, kan jeg ikke erindre, men det er ogsaa en ligegyldig Sag; Solen skinner jo lige klart, fordi man ikke kan huske den første Dag, man saa' den. Naar jeg sammenfigner Johanna med Solen, er dette ikke uden Grund. Som den var hun tidlig oppe, og som den straaede hendes store mørkebrune Øjne over til mig, naar jeg sad ved Vinduet og fra Bogen hemmelig skottede over til min lille Legekammerat. Om Vinteren, naar Vinduerne stod med de forunderlige, hvide Granris, fik jeg af Onkel en stor Toskilling. Den blev lagt paa Kanten af Kakkelovnen og derpaa presset imod Ruden, indtil der kom et Kighul ud til Gaden, hvor Istappene glimrede og Suedriverne lyste i Solskinnet. Lidt efter kom der et lignende Hul paa Hørkræmmerens Rude, og

saa vidste jeg, at Johanna var oppe, at hendes straalrige Øjne stirrede over imod mig, og længselsfuldt ventede jeg paa den Time, da Solen skulde faa Isblomsterne til at smelte, for at Legen kunde begynde. Alt, hvad Jul, Nytaar og Fødselsdag havde bragt af Legeløj, blev nu stillet op. Soldaterne marcherede i lange Rækker langs Rudernes Sprosser, Kanonerne var kørt op nedenfor, og Dukketeatret med dets papirflade Skuespillere var i fuld Gang — alt sammen til Ære for Johanna. Til Gengæld kom de vidunderligste Sager til Syneovre fra den anden Side af Gaden. Dukker med Parykker, som kunde friseres, og med Øjne, som kunde gaa helt rundt i Hovedet; smaa Kasseroller og Stegepander af Træ med de mest forførelseriske Retter; et Dukkehus med virkelige Vinduer, en Seng med Dyner, som kunde tages af og lægges paa, og endelig en Paradisfugl med Hale og to Kolibrier med lange Næb — det var det dejligste, jeg havde set i Verden. Længe spekulerede jeg paa, hvormed jeg skulde kunne overstraale disse Skatte, som Johannas Onkel, Koffardikaptajnen, havde bragt med til sin Yndling. Jeg havde for første Gang været paa Komædie og set „Aladdin“ — det var endnu herligere end baade Paradisfuglen og Kolibrierne. Onkels Spirituslampe skulde være Lampen, og til Ringens Aand havde jeg kaaret Jomfru Mortensen. Kun var jeg i Knibe med, hvorledes jeg skulde faa Gnister ud af Muren, naar jeg stødte Ringen imod den. Da bragte Onkel om Aftenen en stor Nyhed hjem med sig. Det var nogle smaa Træpinde med en Klat rød Lak paa den ene Ende. Naar man stødte dem imod Væggen, fultede de af og spruttede lige saa godt som Gnisterne paa Teatret, og meget bedre end det gamle kemiske Fyrtøj, som stod i Onkels Stue, og som jeg underliden fik Lov til at aabne, naar vi om Aftenen kom hjem og Lysene skulde tændes. Saadan

en maatte jeg have, baade til Forestillingen og til at vise Johanna; men Onkel sagde, at det ikke var noget for Børn — desuden var de dyre, de kostede en Mark Æsken. Hvor længselsfuldt skottede jeg ikke til den røde Æske med den grønne Strygesats, og da endelig Onkel sov, listede jeg mig op og tog tre, som jeg gemte i Sengen. Den Nat sov jeg ikke — jeg tror ikke, at Prometheus' Hjerter bankede stærkere, da han havde stjaalet Ilden fra de udødelige Guder.

Den næste Dag gav jeg Johanna til Kende, at hun maatte vente noget ganske overordentligt. Teaterplakaten blev hæftet op i Vinduet med en Knappe-naal. Jomfru Mortensens Rok spillede Morgiane, Onkels gamle Slobrok Mustafa; selv var jeg Aladdin med den magiske Ring paa min Finger og Jomfru Mortensen i Baghaanden. Endelig kom det Øjeblik, hvor Aladdin, forfaldt af Guder og Mennesker, udmattet styrter om i Hulen og støder Ringen mod Klippen. Af al Kraft stødte jeg til — Svovlstikken fattede af, brændte mig mellem Fingrene og fløj under et Forfærdelsesskrig hen i Morgianes Hørtot, der øjeblikkelig blussede op. Jomfru Mortensens Præcision som Aand var upaaklagelig; kun havde hun den menneskelige Idé at ville slukke med sin Kappe, og det blev vor Ruin. Ild gik der i Kappen, Ild i Onkels Slobrok, den gamle Mustafa, Ild i Adresseavisen, som var Kalifens Silkekaftan, og endelig — Ild i den Vinaand, som var i Onkels Lampe. Det hele var næsten altfor naturligt! Jomfru Mortensen styrtede med et Skrig ned i Køkkenet, Johanna forsvandt fra Vinduet, selv følte jeg kun Skræk, Hede og noget, som bed mig i Benet. Pludselig saa' jeg Onkel styrte ind i Stuen, følte ham løfte mig højt i Vejret, og i næste Øjeblik laa jeg ude i Køkkenets store Vandtønde, hvis Vover lukkede sig over mit Hoved. Fra den Dag af var Para-